

بررسی رابطه بین اعتیاد به اینترنت و خودکارآمدی و سازگاری اجتماعی کارکنان

دکتر عبدالقادر تکه ئی^۱. علی صادقی^۲. سید محمد حسینی^۳. زهرا پایدار

۱. گروه حسابداری و مدیریت، واحد گنبد کاووس، دانشگاه آزاد اسلامی، گنبد کاووس، ایران

۲. مدرس آموزشکده فنی و حرفه ای امام خمینی (ره) علی آبادکتول، ایران

۳. دانش آموخته کارشناسی ارشد مدیریت دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود، ایران

۴. کارشناس ارشد کامپیوتر، دانشگاه آزاد اسلامی واحد گنبد کاووس، ایران

چکیده

پژوهش حاضر با هدف «بررسی رابطه بین اعتیاد به اینترنت و خودکارآمدی و سازگاری اجتماعی کارکنان» انجام شده است. پژوهش حاضر از حیث هدف کاربردی؛ از نظر میزان کنترل بر متغیرهای پژوهش از نوع توصیفی و در میان انواع روش های تحقیق توصیفی، پیمایشی می باشد و با توجه به اینکه نمونه را در یک مقطع زمانی بررسی می کند از نوع مقطعی می باشد همچنین از حیث توجه به زمان، گذشته نگر، و از نظر توجه به نتایج، نتیجه گرا و با توجه به نوع داده ها، کمی می باشد، جامعه آماری در این تحقیق کارکنان راه آهن شمال شرق که به تعداد ۴۰۰ نفر می باشند روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای بر اساس جدول مورگان تعداد نمونه ۱۹۶ نفر به عنوان نمونه انتخاب شد؛ «روش گردآوری داده ها» شامل «کتابخانه ای»، «مصاحبه های اکتشافی» و «میدانی» بوده است برای سنجش اعتیاد به اینترنت از پرسشنامه سنجش میزان اعتیاد به اینترنت کیمبرلی یانگ (۱۹۹۸)؛ برای سنجش خودکارآمدی از پرسشنامه استاندارد خودکارآمدی (شرر، ۱۹۸۲) و سنجش سازگاری اجتماعی از پرسشنامه سازگاری اجتماعی بل (۱۹۹۹) استفاده شده است جهت تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار Spss استفاده شده است. نتایج پژوهش نشان داد که بین اعتیاد به اینترنت و خودکارآمدی و سازگاری اجتماعی کارکنان رابطه معناداری وجود دارد.

واژه های کلیدی: اعتیاد به اینترنت، خودکارآمدی، سازگاری اجتماعی

۱- مقدمه

اینترنت از پیشرفته ترین دستاوردهای اخیر بشر است که شبکه گسترده و بی حد و حصری از پیوندهای متعدد را در بر می گیرد (رستگار و همکاران، ۱۳۹۳) تاریخ ظهور آن به اواخر دهه ۱۹۶۰ و اوایل دهه ۱۹۷۰ باز می گردد. اینترنت به واسطه کارایی فراوان و جذابیت های منحصر به فرد مخاطبان زیادی رو به خود جلب نموده است (بیکس، ۲۰۰۰) در ایران نیز بر اساس گزارش وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، شمار کاربران اینترنت هرروزه در حال افزایش است (معیدی و همکاران، ۱۳۹۲) در دنیای امروز، شاید بتوان گفت اینترنت و رایانه اثربخش ترین ابزار به حساب می آیند. فناوری اینترنت و رایانه در همه حوزه های علمی، تجاری، تعلیم و تربیت، فرهنگ، سیاست، و... تاثیر گذار بوده است. بنا براین، این تقاضای فزاینده به فناوری اینترنت برای بسیاری از افراد با مشکلات عمده بهداشت روانی و روابط اجتماعی ناسالم همراه است. با همگانی شدن اینترنت، مسئله استفاده مفرط و آسیب زا از این فناوری و مسئله اعتیاد به اینترنت توجه روان شناسان را به خود جلب نموده است (آکین و اسکندر، ۲۰۱۱) اعتیاد به اینترنت به استفاده مفرط از اینترنت (روزانه بیش از سه ساعت) اطلاق می شود. این پدیده به منزله یک بیماری، آسیب روانی یا اجتماعی، و یک مشکل گسترده با پیامدهای جدی است که بین کاربران اینترنت رو افزایش است (بخشایش، ۱۳۹۳) مفهوم خودکارآمدی، توسط آلفرد بندورا شکل گرفته است که یکی از جنبه های نظریه شناختی - اجتماعی اوست (شوارتز، ۱۹۹۷) عنوان شناختی - اجتماعی، عنوان مناسبی است که هم به خاستگاه اجتماعی رفتار و هم به بعد شناختی رفتار توجه دارد (بندورا، ۱۹۸۲ از کدیور، ۲۰۰۶) بندورا، خودکارآمدی را به عنوان یک مفهوم مرکزی ارایه داده که به ادراک توانایی ها برای انجام دادن عملی که مطابق میل است، اشاره می کند.

در این دیدگاه، رفتار تحت تاثیر نیروهای اجتماعی است ولی نحوه برخورد و چگونگی تاثیرگذاری بر نیروهای اجتماعی در اختیار فرد است بنابراین، همان قدر که شرایط محیطی، انسان را شکل می دهد، انسان نیز موقعیت ها را انتخاب می کند، بر دیگران تاثیر می گذارد و از دیگران تاثیر می پذیرد (کدیور، ۲۰۰۶) خودکارآمدی، روی میزان استقامت، تعهد و تلاش برای دستیابی به هدف، اثر می گذارد (شوارتز، ۱۹۹۲) و اینکه ما معیارهای رفتارمان را تا چه اندازه ای درست بر آورده کرده باشیم احساس خودکارآمدی ما را تعیین می کند. خودکارآمدی پایین، می تواند انگیزه را نابود کند آرزوها را کم کند، با توانایی های شناختی تداخل کرده و تاثیر نامطلوبی بر سلامت جسمانی بگذارد (بندورا، ۱۹۸۲ از شولتز، ۱۹۹۸) از سوی دیگر سازگاری اجتماعی که به عنوان مهمترین نشانه سلامت روان مطرح شده از جمله مباحثی است که توجه بسیاری از روانشناسان به خود جلب کرده است رشد اجتماعی، مهمترین جنبه ی رشد هر شخص محسوب می شود. معیار اندازه گیری رشد اجتماعی فرد، میزان سازگاری او با

1. Bigges
2. Akin& Iskender

دیگران است (شیرین بک و همکاران، ۱۳۹۲). با توجه به تغییر و تحول سریع در عرصه اطلاعات، دانایی بشر، شتاب گرفتن جریان تولید دانش و جریان منسوخ شدن دانش کنونی و نقش بسیار پررنگ اینترنت و نقش پررنگ خودکارآمدی و سازگاری اجتماعی در موفق افراد و سازمان؛ این پژوهش شکل گرفته و به دنبال پاسخی برای این سوال است که: آیا بین اعتیاد به اینترنت و خودکارآمدی و سازگاری اجتماعی رابطه معنا داری وجود دارد؟

۲- مبانی نظری

۲-۱- اعتیاد به اینترنت

اعتیاد به اینترنت به استفاده مفرط از اینترنت (روزانه بیش از سه ساعت) اطلاق می شود. این پدیده به منزله یک بیماری، آسیب روانی یا اجتماعی، و یک مشکل گسترده با پیامدهای جدی است که بین کاربران اینترنت رو افزایش است (بخشایش، ۱۳۹۳).

۲-۲- خودکارآمدی

مفهوم خودکارآمدی، توسط آلفرد بندورا شکل گرفته است که یکی از جنبه‌های نظریه‌ی شناختی - اجتماعی اوست؛ بندورا، خودکارآمدی را به عنوان یک مفهوم مرکزی ارایه داده که به ادراک توانایی‌ها برای انجام دادن عملی که مطابق میل است، اشاره می کند (شواری، ۱۹۹۷).

۲-۳- سازگاری اجتماعی

روانشناسان، سازگاری فرد را در برابر محیط مورد توجه قرار داده‌اند و ویژگی‌هایی از شخصیت را بهنجار تلقی کرده اند که به فرد کمک می‌کنند تا خود را با جهان پیرامون خویش سازگار سازد، یعنی با دیگران در صلح و صفا زندگی کند، و جایگاهی برای خود به دست آورد (اتکینسون و هیلگارد، ۱۳۷۷، ترجمه‌ی براهنی و همکاران).

۲-۴- پیشینه پژوهش

در این قسمت به پاره‌ای از پژوهش‌های انجام شده در رابطه با اعتیاد به اینترنت و خودکارآمدی و سازگاری اجتماعی اشاره خواهد شد:

پانگ^۳ (۲۰۰۹) در پژوهش خود ارتباط بین جنسیت و اعتیاد به اینترنت را مورد بررسی قرار داد، نتایج پژوهش وی نشان داد جنسیت در اعتیاد به اینترنت تاثیرگذار است، به اعتقاد وی زنان بیش از مردان به

دنبال روابط دوستانه صمیمی در فضای مجازی هستند و ترجیح می‌دهند در محیط اینترنت بی نام باقی بمانند و هویت شان فاش نشود.

لی و دیگران^۴ (۲۰۰۸) در پژوهش خودمیزان اعتیاد به اینترنت را در پسران بیش از دختران گزارش نمودند. در پژوهش آنها بین سن کاربران و میزان اعتیاد به اینترنت نیز رابطه معناداری به دست آمد؛ هرچه سن بالاتر می رود اعتیاد به اینترنت شدیدتر می شود.

اوگونیمی و مابکوجه^۵ (۲۰۰۷) رابطه خودکارآمدی با اعتماد به نفس و خوش بینی، مثبت و با اضطراب، افسردگی و نشانه های مرضی جسمانی، منفی گزارش شده است.

شوارتزر ولوتس سینسکا^۶ (۲۰۰۷) نشان دادند که آزمون خودکارآمدی شوارتزر، با اضطراب، افسردگی استرس، فرسودگی روانی و شکایات جسمانی همبستگی منفی و با اعتماد به نفس، خوش بینی و هیجانات مثبت همبستگی مثبت دارد.

سیوکا چنگ و استفان^۷ (۲۰۰۰) نشان دادند که افزایش خودکارآمدی، بهبود سلامت روان را به دنبال دارد

جانسون^۸ (۲۰۰۰) نشان داد که بین دوستی های دو جانبه و پذیرش همسالان با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پسر و دختر دبیرستانی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. سازگاری اجتماعی به عنوان عامل پیش بینی کننده ی عملکرد تحصیلی معرفی شد.

کرمی و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهش خود به بررسی تاثیر آموزش معنویت درمانی بر سازگاری اجتماعی در دانشجویان پرداختند؛ روش پژوهش، آزمایشی با طرح پیش آزمون، پس آزمون با گروه کنترل، و جامعه آماری پژوهش، شامل کلیه دانشجویان دختر دانشکده فنی سما کرمانشاه بود که از میان آنها نمونه ای به حجم ۱۲۰ نفر به روش نمونه گیری تصادفی ساده انتخاب، و پس از تکمیل پرسشنامه سازگاری اجتماعی بل ۵۰ نفر که کم ترین میزان سازگاری را داشتند، به صورت تصادفی به دو گروه آزمایش و کنترل گمارده شدند. برای گروه آزمایش ۹ جلسه گروهی آموزش معنویت درمانی اجرا و بعد از مداخله برای هر دو گروه پس آزمون به عمل آمد. برای تحلیل داده ها از روش آماری کوواریانس استفاده شد. نتایج نشان داد که متغیر وابسته در گروه آزمایش در مقایسه با گروه کنترل، ارتقاء معناداری داشته است.

مردای و همکاران (۱۳۹۳) در پژوهش خود به پیش بینی نگرش به کامپیوتر بر اساس سرسختی روان شناختی، خودکارآمدی و انگیزش پیشرفت پرداختند؛ جامعه آماری، شامل تمام دانشجویان دانشگاه پیام نور مرکز شهرکرد در نیمسال اول سال تحصیلی ۹۲-۱۳۹۱ بود. نمونه پژوهش عبارت بود از ۱۰۰ نفر از

1. Lee et al
2. Ogunyemi& Mabekoje
3. Schwarzer, R. , & Luszczynska
4. Syvka Cheng & Stephen
5. Johnson

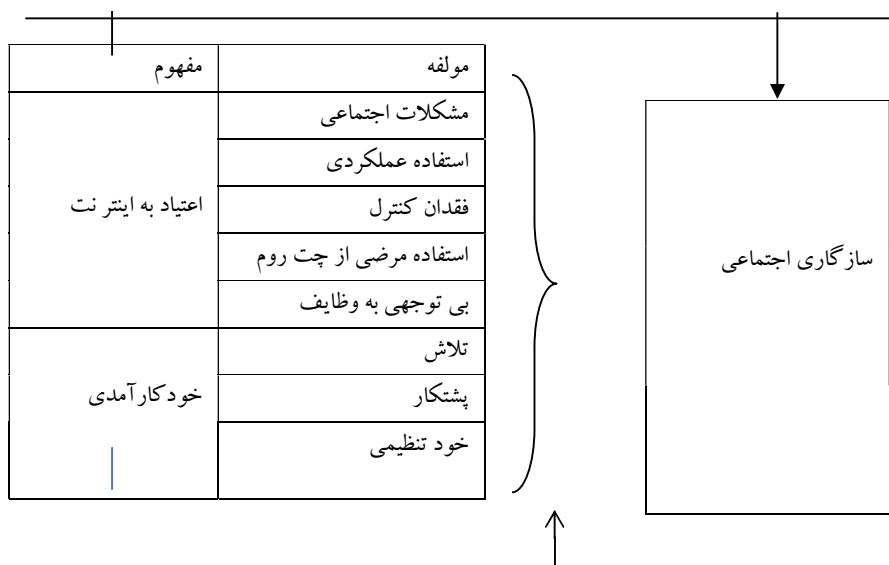
جامعه آماری که به شیوه تصادفی طبقه ای (بر حسب رشته تحصیلی)، از ۱۰ رشته این دانشگاه انتخاب شدند. برای اندازه گیری متغیرهای تحقیق از مقیاس نگرش به کامپیوتر (CAS)، پرسش نامه سرسختی اهواز (AHI)، مقیاس خودکارآمدی عمومی (GSE) و پرسش نامه انگیزش پیشرفت هرمنس استفاده شد، یافته‌ها نشان داد که سرسختی روان شناختی به طور معناداری نگرش به کامپیوتر دانشجویان را پیش بینی می‌کند ($P=0.000$) و افزودن متغیر خودکارآمدی به متغیر سرسختی روان شناختی، قدرت پیش بینی نگرش به کامپیوتر دانشجویان را افزایش می‌دهد ($P=0.000$)، اما، اضافه شدن متغیر انگیزش پیشرفت به معادله باعث افزایش معنادار قدرت پیش بینی نگرش به کامپیوتر در دانشجویان دانشگاه پیام نور مرکز شهرکرد نمی‌شود.

کارشکی وبهنم آبادی (۱۳۹۲) در پژوهش خود به ارزیابی مولفه‌ها و ساختار عاملی خودکارآمدی پژوهشی در دانشجویان تحصیلات تکمیلی پرداختند؛ روش پژوهش از نوع ارزشیابی بود و برای ساخت پرسشنامه از روش تحلیل عاملی استفاده شد. نمونه شامل ۳۰۰ نفر از دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه فردوسی مشهد بود که از بین شش دانشکده به شیوه نمونه گیری سهمیه ای انتخاب شدند. ابزار پژوهش پرسشنامه خودکارآمدی پژوهشی (RSE) بی اسچک، بی شاب و گارسیا و پرسشنامه علاقه به اجرای پژوهش (IRQ) بی اسچک و بی شاب بود که به طور همزمان اجرا شد. نتایج ارزشیابی از مولفه های خودکارآمدی پژوهشی نشان داد که دانشجویان در برخی مهارتها همچون نمره کلی خودکارآمدی پژوهشی، انجام دادن وظایف اولیه پژوهشی و توانایی همکاری در پژوهش از توانایی متوسط و در مهارت های توانایی اجرای پژوهش و توانایی تحلیل و ارائه نتایج پژوهش از توانایی بالایی برخوردارند. همچنین، بین مولفه های خودکارآمدی پژوهشی دانشجویان تفاوت معناداری مشاهده شد. بین دانشجویان دانشکده های مختلف از نظر توانایی ادای وظایف اولیه پژوهش، اجرای پژوهش و توانایی تحلیل و ارائه نتایج پژوهش تفاوت معناداری وجود داشت.

بیدی و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهش خود به تحلیل ساختاری ارتباط بین اعتیاد به اینترنت با افسردگی، سازگاری اجتماعی و عزت نفس پرداختند؛ در این مطالعه توصیفی-همبستگی با روش نمونه گیری تصادفی، نمونه ای شامل ۱۲۰ نفر از کاربران کافی نت های دویی، از ملیت های مختلف، شامل مرد و زن، حداقل ۱۸ سال سن و مسلط به زبان انگلیسی، انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه اعتیاد به اینترنت (IAT) کیمبرلی یانگ، افسردگی، سازگاری اجتماعی سینها و عزت نفس بودند که با روش تحلیل مسیر داده ها تحلیل شدند نتایج حاصل از اجرای تحلیل نشان داد که داده ها برازش خوبی با مدل ارائه شده دارند، و بین اعتیاد به اینترنت با افسردگی، سازگاری اجتماعی و عزت نفس رابطه معناداری وجود دارد.

۵-۲-۱ ارائه مدل مفهومی

شکل زیر، مدل مفهومی این پژوهش را که بر اساس مبانی نظری و همچنین مطالعات انجام شده در سایر زبان های طراحی شده است را نشان می دهد.

شکل (۱) چهار چوب مفهومی پژوهش ریچاردسون (۲۰۰۹)

۶-۲-۲ هدف و فرضیه های پژوهش

هدف این پژوهش، بررسی رابطه بین اعتیاد به اینترنت و خودکارآمدی و سازگاری اجتماعی کارکنان می باشد که در زیر فرضیه های این پژوهش بیان شده اند.

۱-۲-۶-۲ فرضیات اصلی

- ۱- بین اعتیاد به اینترنت و سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.
- ۲- بین خودکارآمدی و سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.

۲-۲-۶-۲ فرضیات فرعی

- ۱- بین مشکلات اجتماعی و سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.

- ۲- بین استفاده عملکردی و سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.
- ۳- بین فقدان کنترل و سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.
- ۴- بین استفاده مرضی از چت روم و سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.
- ۵- بین بی توجهی به وظایف و سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.
- ۶- بین تلاش و سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.
- ۷- بین پشتکار و سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.

۳- روش شناسی پژوهش

تحقیق حاضر از نظر روش گردآوری داده‌ها، توصیفی- پیمایشی و همبستگی می‌باشد. توصیفی از آن جهت که یافته‌ها به همان صورت که جمع‌آوری شده‌اند، بدون هیچ گونه دست کاری توصیف می‌گردند و روابط بین متغیرها بررسی شده و رابطه بین متغیر مستقل و متغیرهای وابسته ارزیابی می‌شوند. از آنجا که اطلاعات توسط یک نمونه غیر احتمالی از جامعه اصلی به وسیله پرسشنامه به دست آمده بعد پیمایشی این بررسی نیز تأمین گردیده است. در پژوهش حاضر، برای تأیید روایی پرسشنامه از روش خبرگان استفاده شده است. همچنین باید اذعان داشت پرسشنامه‌های این پژوهش، اعتیاد به اینترنت کیمبرلی یانگ (۱۹۹۸)؛ خودکارآمدی شرر (۱۹۸۲)، سازگاری اجتماعی ثورب و همکاران (۱۹۹۹) بوده است. در این پژوهش برای اطمینان از پایایی پرسشنامه‌های توزیع شده بین کارکنان با استفاده از نرم‌افزار آماري اس پی اس اس ضریب آلفای کرونباخ برای پرسشنامه‌های این پژوهش محاسبه گردید که در جدول (۱) آمده است.

جدول (۱)- ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه‌های پژوهش

متغیر	آلفای کرونباخ
اعتیاد به اینترنت	۰/۹۴۵
خودکارآمدی	۰/۹۴۲
سازگاری اجتماعی	۰/۹۳۵

جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه کارکنان راه آهن شمال شرق می‌باشند که تعداد آن‌ها ۴۰۰ نفر می‌باشد. فلذا حاضر به منظور تهیه و تعیین حجم نمونه آماری مورد نظر از جدول مورگان استفاده شد؛ بر اساس این جدول حجم نمونه مورد نظر ۱۹۶ نفر تعیین گردید. تحلیل‌ها در دو بخش مجزا، به صورت آمار توصیفی و آمار استنباطی می‌باشند. در بخش توصیفی، از جدول‌ها و نمودارها برای توصیف و شناخت جمعیت مورد مطالعه بهره گرفته می‌شود. در بخش آمار استنباطی نیز روش همبستگی با نرم‌افزار spss برای آزمون فرضیه‌های تحقیق به کار می‌رود.

۴- یافته‌های پژوهش

در ادامه، با ارائه آمار توصیفی از جامعه و نمونه مورد بررسی در جدول (۲)، ارائه نتایج آزمون فرضیه‌ها و در نهایت ارائه مدل نهایی پژوهش، که در اصل براساس نتایج آزمون فرضیه‌ها و اصلاح مدل مفهومی ارائه شده است، یافته‌های پژوهش تشریح خواهد شد.

جدول (۲): فراوانی ویژگی‌های اعضای نمونه

ویژگی افراد	زیر گروه	تعداد	درصد	مد یا نما
جنسیت	مرد	۱۸۶	۹۵	مرد
	زن	۱۰	۵	
تحصیلات	زیر دیپلم و دیپلم	۴۰	۲۰	لیسانس
	فوق دیپلم	۴۸	۲۵	
	لیسانس	۹۵	۴۹	
	فوق لیسانس و دکتری	۱۳	۶	
وضعیت تاهل	مجرد	۱۸۵	۹۴	متاهل
	متاهل	۱۱	۶	
سن	۲۰-۳۰	۲۵	۱۳	۳۱-۴۰ سال
	۳۱-۴۰	۹۰	۴۶	
	۴۱-۵۰	۶۲	۳۲	
	۵۰ سال به بالا	۱۹	۹	

۲-۴- آزمون فرضیات

جدول (۳): آزمون نرمال بودن متغیرهای پژوهش

متغیر	آماره کالموگروف - اسمیرنف	سطح معناداری
اعتیاد به اینترنت	۱. ۴۴۹	۰. ۲۳۴
مشکلات اجتماعی	۱. ۲۴۳	۰. ۱۸۹
استفاده عملکردی	۱. ۳۶۳	۰. ۲۱۸
فقدان کنترل	۱۱۹. ۱	۲۴۷. ۰
استفاده از چت روم	۱. ۲۳۳	۰. ۲۳۹
بی توجهی به وظایف	۱. ۳۵۸	۰. ۲۳۳
خودکارآمدی	۴۲۵. ۱	۱۳۳. ۰
تلاش	۰۲۶. ۱	۱۶۵. ۰

پشتکار	۱. ۳۲۶	۰. ۱۴۹
خود تنظیمی	۱۰۴۷	۰. ۲۹۸
سازگاری اجتماعی	۱. ۲۳۶	۰. ۲۵۴

جدول (۳): نتایج پژوهش

فرضیات	روش های آماری	ضریب همبستگی	نتیجه آزمون آماری	تفسیر نتایج
فرضیه اصلی اول	آزمون کلموگورف-اسمیرنوف ضریب همبستگی پیرسون	۰.۵۵۵-	فرضیه H1 تایید می شود	بین اعتیاد به اینترنت و سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.
فرضیه اصلی دوم	آزمون کلموگورف-اسمیرنوف ضریب همبستگی پیرسون	۰.۵۰۸-	فرضیه H1 تایید می شود	بین خودکارآمدی و سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.
فرضیه فرعی اول	آزمون کلموگورف-اسمیرنوف ضریب همبستگی پیرسون	۰.۳۷۰-	فرضیه H1 تایید می شود	بین مشکلات اجتماعی و سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.
فرضیه فرعی دوم	آزمون کلموگورف-اسمیرنوف ضریب همبستگی پیرسون	۰.۴۶۳-	فرضیه H1 تایید می شود	بین استفاده عملکردی و سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.
فرضیه فرعی سوم	آزمون کلموگورف-اسمیرنوف ضریب همبستگی پیرسون	۰.۴۷۱-	فرضیه H1 تایید می شود	بین فقدان کنترل و سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.
فرضیه فرعی چهارم	آزمون کلموگورف-اسمیرنوف ضریب همبستگی پیرسون	۰.۴۹۲-	فرضیه H1 تایید می شود	بین استفاده مرضی از چت روم و سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه فرعی پنجم	آزمون کلموگورف - اسمیرنوف ضریب همبستگی پیرسون	۰.۴۲۷-	فرضیه H1 تائید می شود	بین بی توجهی به وظایف و سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.
فرضیه فرعی ششم	آزمون کلموگورف - اسمیرنوف ضریب همبستگی پیرسون	۰.۴۰۶	فرضیه H1 تائید می شود	بین تلاش و سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.
فرضیه فرعی هفتم	آزمون کلموگورف - اسمیرنوف ضریب همبستگی پیرسون	۰.۳۴۷	فرضیه H1 تائید می شود	بین پشتکار و سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.
فرضیه فرعی هشتم	آزمون کلموگورف - اسمیرنوف ضریب همبستگی پیرسون	۰.۵۱۸	فرضیه H1 تائید می شود	بین خودتنظیمی و سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.

۵- بحث و نتیجه گیری

فرضیه اصلی اول: بین اعتیاد به اینترنت و سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.

این فرضیه بیانگر وجود رابطه بین اعتیاد به اینترنت و سازگاری اجتماعی در کارکنان راه آهن شمال شرق می باشد. برای آزمون فرضیه یاد شده، بین اعتیاد به اینترنت بدست آمده، و میزان سازگاری اجتماعی در سازمان، آزمون همبستگی پیرسون، با احتمال خطای ۰/۰۵ صورت پذیرفت. در این آزمون مقدار **sig** بدست آمده برابر با ۰/۰۰۰ بوده است. به عبارتی دیگر فرضیه پژوهش گر مبنی بر وجود ارتباط بین اعتیاد به اینترنت با سازگاری اجتماعی کارکنان راه آهن شمال شرق تایید می شود یافته این فرضیه یعنی ارتباط بین اعتیاد به اینترنت با سازگاری اجتماعی با یافته های پژوهش گران دیگر از جمله شوارتزر ولوتس سینسکا^۹ (۲۰۰۷)، مردای و همکاران (۱۳۹۳)، بیدی و همکاران (۱۳۹۱) و ملک احمدی و جعفریان (۱۳۹۰) مرتبط و مطابقت دارد. با توجه به اینکه نتایج پژوهش حاضر با یافته های پیشینه پژوهش هم خوانی دارد، می توان گفت که از پشتوانه تئوری قوی و محکمی برخوردار بوده و فرضیه های آن بر اساس مبانی نظری قابل اتکایی استوار است.

فرضیه اصلی دوم: بین خود کار آمدی و سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.

این فرضیه بیانگر وجود رابطه بین خود کارآمدی با سازگاری اجتماعی کارکنان راه آهن شمال شرق می باشد. برای آزمون فرضیه یاد شده، بین خود کارآمدی بدست آمده، و میزان سازگاری اجتماعی، آزمون همبستگی پیرسون، با احتمال خطای ۰/۰۵ صورت پذیرفت. در این آزمون مقدار **sig** بدست آمده برابر با ۰/۰۰۰ بوده است به این معنا که در سازمان یا ارگانی که خود کارآمدی بالایی دارد، میزان سازگاری اجتماعی نیز در سطح بالایی قرار دارد. به عبارتی دیگر فرضیه پژوهشگر مبنی بر وجود ارتباط بین خود کارآمدی با سازگاری اجتماعی کارکنان راه آهن شمال شرق تایید می شود یافته این فرضیه یعنی ارتباط بین خود کارآمدی با سازگاری اجتماعی با یافته های پژوهش گران دیگر از جمله اوگون یمی و مابکوجه (۲۰۰۷)، سیوکا چنگک و استفان (۲۰۰۱) و کارشکی و بهمن آبادی (۱۳۹۲)، مرتبط و مطابقت دارد. با توجه به اینکه نتایج پژوهش حاضر با یافته های پیشینه پژوهش هم خوانی دارد، می توان گفت که از پشتوانه تئوری قوی و محکمی برخوردار بوده و فرضیه های آن بر اساس مبانی نظری قابل اتکایی استوار است.

فرضیه فرعی ۱: بین مشکلات اجتماعی و سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.

این فرضیه بیانگر وجود رابطه بین مشکلات اجتماعی با سازگاری اجتماعی کارکنان راه آهن شمال شرق می باشد. برای آزمون فرضیه یاد شده، بین مشکلات اجتماعی بدست آمده، و میزان سازگاری اجتماعی، آزمون همبستگی پیرسون، با احتمال خطای ۰/۰۵ صورت پذیرفت. در این آزمون مقدار **sig** بدست آمده برابر با ۰/۰۰۰ بوده است. به عبارتی دیگر فرضیه پژوهشگر مبنی بر وجود ارتباط بین مشکلات اجتماعی با سازگاری اجتماعی کارکنان راه آهن شمال شرق تایید می شود یافته این فرضیه یعنی ارتباط بین مشکلات اجتماعی با سازگاری اجتماعی با یافته های پژوهش گران دیگر از جمله بیدی و همکاران (۱۳۹۱) و ملک احمدی و جعفریان (۱۳۹۰) مرتبط و مطابقت دارد. با توجه به اینکه نتایج پژوهش حاضر با یافته های پیشینه پژوهش هم خوانی دارد، می توان گفت که از پشتوانه تئوری قوی و محکمی برخوردار بوده و فرضیه های آن بر اساس مبانی نظری قابل اتکایی استوار است.

فرضیه فرعی ۲: بین استفاده عملکردی و سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.

این فرضیه بیانگر وجود رابطه بین استفاده عملکردی با سازگاری اجتماعی کارکنان راه آهن شمال شرق می باشد. برای آزمون فرضیه یاد شده، بین استفاده عملکردی بدست آمده، و میزان سازگاری اجتماعی، آزمون همبستگی پیرسون، با احتمال خطای ۰/۰۵ صورت پذیرفت. در این آزمون مقدار **sig** بدست آمده برابر با ۰/۰۰۰ بوده است. به این معنا که بین استفاده عملکردی با سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد یافته این فرضیه یعنی ارتباط بین استفاده عملکردی با سازگاری اجتماعی با یافته های پژوهش گران دیگر از جمله بیدی و همکاران (۱۳۹۱) و ملک احمدی و جعفریان (۱۳۹۰) مرتبط و مطابقت دارد.

با توجه به اینکه نتایج پژوهش حاضر با یافته های پیشینه پژوهش هم خوانی دارد، می توان گفت که از پشتوانه تئوری قوی و محکمی برخوردار بوده و فرضیه های آن بر اساس مبانی نظری قابل اتکایی استوار است.

فرضیه فرعی ۳: بین فقدان کنترل و سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.

این فرضیه بیانگر وجود رابطه بین فقدان کنترل با سازگاری اجتماعی کارکنان راه آهن شمال شرق می باشد. برای آزمون فرضیه یاد شده، بین فقدان کنترل بدست آمده، و میزان سازگاری اجتماعی در سازمان، آزمون همبستگی پیرسون، با احتمال خطای ۰/۰۵ صورت پذیرفت. در این آزمون مقدار sig بدست آمده برابر با ۰/۰۰۰ بوده است یعنی بین فقدان کنترل با سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد. یافته این فرضیه یعنی ارتباط بین فقدان کنترل با سازگاری اجتماعی با یافته های پژوهش گران دیگر از جمله بیدی و همکاران (۱۳۹۱) و ملک احمدی و جعفریان (۱۳۹۰) مرتبط و مطابقت دارد. با توجه به اینکه نتایج پژوهش حاضر با یافته های پیشینه پژوهش هم خوانی دارد، می توان گفت که از پشتوانه تئوری قوی و محکمی برخوردار بوده و فرضیه های آن بر اساس مبانی نظری قابل اتکایی استوار است.

فرضیه فرعی ۴: بین استفاده مرضی از چت روم و سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.

این فرضیه بیانگر وجود رابطه بین استفاده مرضی از چت روم با سازگاری اجتماعی کارکنان راه آهن شمال شرق می باشد. برای آزمون فرضیه یاد شده، بین استفاده مرضی از چت روم بدست آمده، و میزان سازگاری اجتماعی در سازمان، آزمون همبستگی پیرسون، با احتمال خطای ۰/۰۵ صورت پذیرفت. در این آزمون مقدار sig بدست آمده برابر با ۰/۰۰۰ بوده است، این بدان معناست بین استفاده مرضی از چت روم با سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد. یافته این فرضیه یعنی ارتباط بین استفاده مرضی از چت روم با سازگاری اجتماعی با یافته های پژوهشگران دیگر از جمله بیدی و همکاران (۱۳۹۱) و ملک احمدی و جعفریان (۱۳۹۰) مرتبط و مطابقت دارد. با توجه به اینکه نتایج پژوهش حاضر با یافته های پیشینه پژوهش هم خوانی دارد، می توان گفت که از پشتوانه تئوری قوی و محکمی برخوردار بوده و فرضیه های آن بر اساس مبانی نظری قابل اتکایی استوار است.

فرضیه فرعی ۵: بین بی توجهی به وظایف و سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.

این فرضیه بیانگر وجود رابطه بین بی توجهی به وظایف با سازگاری اجتماعی کارکنان راه آهن شمال شرق می باشد. برای آزمون فرضیه یاد شده، بین بی توجهی به وظایف بدست آمده، و میزان سازگاری اجتماعی در سازمان، آزمون همبستگی پیرسون، با احتمال خطای ۰/۰۵ صورت پذیرفت. در این آزمون مقدار sig بدست آمده برابر با ۰/۰۰۰ بوده است این به این معناست که بین بی توجهی به وظایف با سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد یافته این فرضیه یعنی ارتباط بین بی توجهی به وظایف با

سازگاری اجتماعی با یافته های پژوهش گران دیگر از جمله بیدی و همکاران (۱۳۹۱) و ملک احمدی و جعفریان (۱۳۹۰) مرتبط و مطابقت دارد. با توجه به اینکه نتایج پژوهش حاضر با یافته های پیشینه پژوهش هم خوانی دارد، می توان گفت که از پشتوانه تئوری قوی و محکمی برخوردار بوده و فرضیه های آن بر اساس مبانی نظری قابل اتکایی استوار است.

فرضیه فرعی ۶: بین تلاش و سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.

این فرضیه بیانگر وجود رابطه بین تلاش با سازگاری اجتماعی کارکنان راه آهن شمال شرق می باشد. برای آزمون فرضیه یاد شده، بین تلاش بدست آمده، و میزان سازگاری اجتماعی در سازمان، آزمون همبستگی پیرسون، با احتمال خطای ۰/۰۵ صورت پذیرفت. در این آزمون مقدار sig بدست آمده برابر با ۰/۰۰۰ بوده است. این بدان معناست بین تلاش با سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد. یافته این فرضیه یعنی ارتباط بین تلاش با سازگاری اجتماعی با یافته های پژوهش گران دیگر از جمله اوگون می و مابکوجه (۲۰۰۷)، سیوکا چنگ و استفان (۲۰۰۰) و کارشکی و بهمن آبادی (۱۳۹۲)، مرتبط و مطابقت دارد. با توجه به اینکه نتایج پژوهش حاضر با یافته های پیشینه پژوهش هم خوانی دارد، می توان گفت که از پشتوانه تئوری قوی و محکمی برخوردار بوده و فرضیه های آن بر اساس مبانی نظری قابل اتکایی استوار است.

فرضیه فرعی ۷: بین پشتکار و سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.

این فرضیه بیانگر وجود رابطه بین پشتکار با سازگاری اجتماعی کارکنان راه آهن شمال شرق می باشد. برای آزمون فرضیه یاد شده، بین پشتکار بدست آمده، و میزان سازگاری اجتماعی، آزمون همبستگی پیرسون، با احتمال خطای ۰/۰۵ صورت پذیرفت. در این آزمون مقدار sig بدست آمده برابر با ۰/۰۰۰ بوده است. این بدان معناست بین پشتکار با سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد. یافته این فرضیه یعنی ارتباط بین پشتکار با سازگاری اجتماعی با یافته های پژوهش گران دیگر از جمله اوگون می و مابکوجه (۲۰۰۷)، سیوکا چنگ و استفان (۲۰۰۰) و کارشکی و بهمن آبادی (۱۳۹۲)، مرتبط و مطابقت دارد. با توجه به اینکه نتایج پژوهش حاضر با یافته های پیشینه پژوهش هم خوانی دارد، می توان گفت که از پشتوانه تئوری قوی و محکمی برخوردار بوده و فرضیه های آن بر اساس مبانی نظری قابل اتکایی استوار است.

فرضیه فرعی ۸: بین خود تنظیمی و سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.

این فرضیه بیانگر وجود رابطه بین خود تنظیمی با سازگاری اجتماعی کارکنان راه آهن شمال شرق می باشد. برای آزمون فرضیه یاد شده، بین خود تنظیمی بدست آمده، و میزان سازگاری اجتماعی، آزمون

1. Ogunyemi & Mabekoje
2. Syvka Cheng & Stephen
3. Ogunyemi & Mabekoje
4. Syvka Cheng & Stephen

همبستگی پیرسون، با احتمال خطای ۰/۰۵ صورت پذیرفت. در این آزمون مقدار **sig** بدست آمده برابر با ۰/۰۰۰ بوده است این بدان معناست بین خود تنظیمی با سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد یافته این فرضیه یعنی ارتباط بین خود تنظیمی با سازگاری اجتماعی با یافته‌های پژوهش گران دیگر از جمله اوگون یمی و مابکوجه (۲۰۰۷)، سیوکا چنگ و استفان (۲۰۰۱) و کارشکی و بهمن آبادی (۱۳۹۲)، مرتبط و مطابقت دارد. با توجه به اینکه نتایج پژوهش حاضر با یافته‌های پیشینه پژوهش هم خوانی دارد، می‌توان گفت که از پشتوانه تئوری قوی و محکمی برخوردار بوده و فرضیه های آن بر اساس مبانی نظری قابل اتکایی استوار است.

۶- پیشنهادات کاربردی

- برگزاری دوره های آموزشی فرهنگ به کارگیری از تکنولوژی (اینترنت، موبایل و...) و توزیع نشریه‌ها و مجلات معتبر له منظور فرهنگ سازی در این زمینه
- برگزاری دوره های هدفمند ضمن خدمت برای مدیران و کارکنان با توجه به اهداف سازمانی.
- تاکید بر نقش خودکارآمدی و سازگاری اجتماعی به عنوان متغیر مستقل موثر بر بسیاری از متغیرهای سازمانی مثل رضایت شغلی و روحیه.
- تلاش برای راه اندازی یک شبکه دایم اطلاع رسانی از وضعیت عملکرد و میزان استفاده از اینترنت در سازمان به منابع داخلی و مراجع تصمیم گیرنده به ویژه با تاکید بر عوامل تاثیر گذار در خودکارآمدی و سازگاری اجتماعی.
- آگاهی دادن بیشتر به مدیران درباره ی ابعاد عملکرد شغلی با تمرکز بر مدیریت منابع انسانی جهت تقویت تفکر سیستمی و سازگاری کارکنان.
- شناسایی و تشویق کارمندان متعهد، و سود ساخته و سازگار با اهداف سازمان.
- آگاهی دادن کارمندان از حیطه اختیارات و وظایف و همچنین تقسیم کار متناسب با موقعیت شغلی در سازمان و دسترسی متناسب با موقعیت شغلی به فضای مجازی منابع

فهرست منابع و مآخذ

الف: منابع فارسی

- اتکینسون، ریتا؛ اتکینسون، ریچارد. س و هیلگارد، ارنست. (۱۳۷۳). زمینه روان‌شناسی. ترجمه محمدتقی براهنی و همکاران، تهران: انتشارات رشد.
- بخشایش، علیرضا. (۱۳۹۳). بررسی عوامل مرتبط با اعتیاد به اینترنت در میان دانشجویان دختر ساکن در خوابگاه‌های دانشگاه یزد، زن در فرهنگ و هنر (پژوهش زنان)، دوره ۶، شماره ۱، از صفحه ۲۹ تا صفحه ۴۴.
- بیدی، فاطمه؛ نامداری، پژمان مهدی؛ امانی، احمد؛ قنبری، سیروس؛ کارشکی، حسین. (۱۳۹۱). تحلیل ساختاری ارتباط بین اعتیاد به اینترنت با افسردگی، سازگاری اجتماعی و عزت نفس، مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی همدان، دوره ۱۹، شماره ۳ (مسلسل ۶۵) فاز صفحه ۴۱ تا صفحه ۴۸.
- رستگار، سمانه؛ عبدالهی، محمدحسین؛ شاه‌قلیان، مهناز. (۱۳۹۳). اعتیاد به اینترنت، صمیمیت اجتماعی و شادکامی در دانشجویان، روانشناسی تحولی (روانشناسان ایرانی)، دوره ۱۱، شماره ۴۲، از صفحه ۱۵۹ تا صفحه ۱۶۸.
- شیرین بک، ایمان؛ سفیدی، فاطمه؛ دلیری، حسین. (۱۳۹۲). بررسی رابطه میان سازگاری اجتماعی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان، مجله توسعه آموزش در علوم پزشکی، دوره ۶، شماره ۱۱، از صفحه ۱ تا صفحه ۱۰.
- کرمی، جهانگیر؛ پیری کامرانی، مرضیه؛ کریمی، پروانه. (۱۳۹۴). تاثیر آموزش معنویت درمانی بر سازگاری اجتماعی در دانشجویان، اخلاق، دوره ۵، شماره (پیاپی ۳۹).
- کارشکی، حسین؛ بهمن آبادی، سمیه. (۱۳۹۲). ارزیابی مولفه‌ها و ساختار عاملی خودکارآمدی پژوهشی در دانشجویان تحصیلات تکمیلی، پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی، دوره ۱۹، شماره ۲ (۶۸)، از صفحه ۹۱ تا ۱۱۴.
- مردادی، اعظم؛ بنی طالبی، افسانه؛ پژوهش، سحر. (۱۳۹۳). پیش بینی نگرش به کامپیوتر بر اساس سرسختی روان‌شناختی، خودکارآمدی و انگیزش پیشرفت، فن آوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی، دوره ۴، شماره ۳ (پیاپی ۱۵)، از صفحه ۲۵ تا صفحه ۴۷.
- معیدفر، سارا؛ حبیب پور، کاظم؛ اعلایی، احمد. (۱۳۹۲). اعتیاد به اینترنت بین کاربران، رسانه، دوره ۳۴، شماره ۴، از صفحه ۲۳ تا صفحه ۴۳.

ب: منابع انگلیسی

- __Akin, A. , & Iskender, M. (2011). Internet addiction and depression, anxiety and Stress. nternational Online Journal of Educational Sciences, 3(1), PP 138 و 148.

- __Bigges, S. (2000). Global village or urban jungle: Culture, self-construal and the Internet. *Process Medicine Ecology*, 1, 28-36 .
- __Bandura, A. (1982). Self-efficacy mechanism in human agency. *American Psychologist*, 37, 122-147.
- __Johnson AK. The peer effect on academic achievement among public elementary school students. *Mental Health*. 2000 ; 13 (2): 58-62
- __Lee, Y. S. , Han, D. H. , Yang, K. C. , Daniels, M. A. , Na, C. , Kee, B. S. , & Renshaw, P. F. (2008). Depression-like characteristics of 5-HTTLPR polymorphism and temperament in excessive Internet users. *Journal of Affective Disorders*, 109 (1-2), 165-169
- __Ogunyemi, A. O. , & Mabekoje, S. O. (2007). Self-efficacy, risk-taking behavior and mental health as predictors of personal growth initiative among university undergraduates. *Journal of Research in Educational Psychology*, 12, 349-362.
- __Kadivar, P. (2006). Educational psychology. Tehran: Samt Press. (Persian).
- __Schwarzer, R. (1997). General perceived self-efficacy in 14 cultures. Retrieved from: <http://www.yorku.ca/faculty/ademic/schwarze/world14.htm>.
- __Schultz, D. A. (1998). Personality theories. Translated by: S. Y. ohammadi. Tehran: Virayesh Press. (Persian)
- __Schwarzer, R. , & Luszczynska, A. (2007). Health behavior constructs: Theory, measurement, and research. National Cancer Institute Website. Retrieved from <http://dccps.cancer.gov/brp/constructs/selfefficacy/index.html>.
- __Young, K. S. (2009). Internet addiction: The emergence of a new clinical disorder. *Cyber-Psychology & Behavior*, 1(3), 237-244.
- __Syvka Cheng, C. , & Stephen, Y. K. (2000). Effects of self-efficacy and social support on the mental health conditions of mutual-aid organization members. *Social Behavior and Personality*, 413-422.